

Országos Diákszínjátszó Találkozó

– Dombóvár –

Paprikakoszorú

Elindulhatunk például Örkény egypercesétől, amelyik az élet értelmét vizsgálja a cseresznyepaprikakoszorú példáján keresztül. „*Ha sok cseresznyepaprikát madzagra fűzünk, abból lesz a paprikakoszorú.*” De mégsem fogható meg olyan könnyen a különbség a sok különálló cseresznyepaprika és a cseresznyepaprika-koszorú között. Lehetetlen, hogy egy ócska madzag tenné. A novella ígéri, hogy „*aki ezen elgondolkodik, és ügyel rá, hogy gondolatai ne kalandozzanak össze-vissza, hanem a helyes irányba haladjanak, nagy igazságoknak jöhet a nyomára.*” Mi viszont, ha megőrizzük a kérdésfelvetést, és keresünk egy tárgyunkhoz jobban illő példát, már el is érkeztünk a fesztiválokhoz. Vajon mi tesz egy diákszínjátszó-fesztivált fesztivállá, és miben különbözik előadások egyszerű egymásutánjától? (Márpedig tény, hogy az idei dombóvári találkozó fesztivál volt a javából.)

Diákelőadásokat leginkább fesztiválokra lehet látni, létezésükhöz hozzátartozik a fesztiválba való beágyazottság, az együttlélegzés. Közös térben élnek a fesztivál előadásai, versenyhelyzetben, mégis egy organikus egész sokszínű részeként. Igen erős mézőny indult az idei dombóvári találkozón, több olyan előadást is láttam, amelyek az évad színházi eseményei közül a legerősebbek közé tartoznak. A Vörösmarty Gimnázium *Árvácskájának* (rendezte Vidovszky György) nyitóképében estélyi ruhába öltözött lányok és fiúk állnak a színpadon, szépen, fegyelmelzen. Nincsenek akcióban, jelenlétükkel töltik meg és teszik jelentéssé a teret. Egy bál kezdő akkordjait látjuk, az urak és hölgyek pezsgős poharakkal a kezükben az aperítifré várnak. Nem is kell sokáig várniuk. A bál asszonya pezsgő helyett valami furcsa, sűrű italt tölt egy kancsóból a poharaikba. A bál közönsége egyenként üdvözlésre emeli poharát, belekortyolnak a tejbe, majd szép lassan mindnyájuk arca eltorzul. Savanyú. A bálozók a háziasszony által körbehordozott nagyméretű befőttesüvegbe öklendezik vissza a furcsa nedűt. Az üveget a „hölgy” gondosan lezárja. Furcsa, kifordított születéstörténetként értelmeződik át a jelenet, amikor a befőttesüvegről, mint Árvácskáról kezdenek el beszélni. Az üveg a lánnyá lényegül át. A bálozókból mesélik el a történetet a gyerekek, szerepeket véve magukra, hangokkal, tárgyakkal, közös játékkal jelenítve meg a helyzeteket, figurákat, hangulatokat. Az előadás teljesen autonóm színházi nyelvet teremt, amely leginkább Árvácska története és az előadói közeg elegáns, steril volta közötti feszültségből fakad. Eszembe jut Baggossy László Örkény színházbeli *Koldusopera* rendezése, ahol szintén

elegáns urak és hölgyek egy fogadáson egymást megpusztilva, megtapsolva, a jelenetekből ki-be lépkedve játsszák el a darabot. Mindkét előadás a brechti gondolaton alapul, mégis fontos különbség közöttük, hogy a Koldusoperában maga az anyag, a történet viccé, komolytalanná válik. Bicska Maxi könnyed játékos, aki az akasztófa alatt is kitalál valamit, míg Árvácska története megejtő tragédia, amitől nem lehet szabadulni. A Móricz-mű nem engedi meg a rálátást, a kívülről. Az azonosulás nehézségére, lehetlenségére játszik rá az előadás, amikor a kötelező olvashányt ilyen külsőségeiben szélsőségesen eltávolított módon találkoztatja a gyerekekkel. De nem csak a ruhák elegánsága jelzi az azonosulás nehézségét és fájdalmát. Mindig más bújik Árvácska bőrébe, így a lány szenvedéstörténete tíz különböző arccal, mégis egységgé összeállva éled meg a színpadon. Az előadás sokkoló, magába szívó hatását az okozza, hogy olyan finom jelzésekkel, metaforikusan mutatnak meg képeket, hogy nem a fizikai fájdalmat, a naturális szenvedést, hanem annak költői, színházi megvalósulását látom. Árvácska dinnyét lopott a szomszéd földjéről, ezért keményen megbüntetik, paraszat raknak a tenyerébe, hogy egy életre megtanulja, hogy semmi sem az övé, a saját bőrét kivéve. Ez úgy történik meg a színpadon, hogy az egyik lányt kalodába zárják, ahonnan kidugja a kezét, amit mostohaanyja – „kedvesanyám” – tart, hogy ki ne szabadíthassa. A kezére azt a katonai sisakot teszik, ami az előző jelenetben a dinnye volt. Ott a sisak, a tenyere, amiben még látom a dinnyét, amiért mindez történik. Valami folyadékot öntenek rá, és meggyújtják, közben a többiek egy kört formálnak, és a lányok melltartópántjait pattogtatják, ami olyasmi hangot ad ki, mint az izzó parázs. Ég a tenyerem, és az agyamba is beleég a kép.

Másik gyöngyszeme és aranyérmes előadása a fesztiválnak a Pap Gábor rendezte *Bolygó magyar*, egy 56-os iskolai ünnepélyből nőtte ki magát lenyűgöző erejű rituális színházzá. A szertartásszínház kapcsán mindig felmerül a kérdés, hogy mi teheti napjainkban hitelessé ezt a formát, hiszen nincsen egyetemes hitünk, sem mindenki által elfogadott mítoszaink. Nemzettudatunk vagy magyarságképünk igen problematikus, sokféle, szerteágazó, megfogalmazhatatlan. A közös magot mégis leginkább a nemzeti ünnepeinkben, és azok közül is legerősebben az iskolai ünnepélyekben tapasztaljuk meg, itt kapjuk meg a tájékoztatást a magyarság-identitás kanonizált elemeiről. Kulturális és történelmi morzsák ezek, amelyek mítoszokká formálódva jelennek meg az ünnepen. Az ünnep kiszakít a hétköznapiokból, és te-

ret ad a visszaemlékezésnek. Kiszakít az időből, és megmutat egy közös történetet. A *Bolygó magyariban* jelen van tehát egy problematikusabb, nem eredendő, ősi, hanem utólag magunknak konstruált mítikus történet. Elődeinktől örökölt és továbbformált közös eredettörténetünk. Egyén és közösség, múlt és jövő tengelyén feszül az előadás. „*Összebékít annyit mással a jövőendő nemzedék. De itt éltem, s a tömegben én is lantot pengeték.*”

A *Bolygó magyar* főszereplője a zene. A hangok testén keresztül találkozunk évszázados történeteinkkel. Szondival és Ali pasával, az ötvenhatos forradalommal és leverésével, úttörőkkel, krisnásokkal, punkokkal, rockerekkel. Egymásnak ütköznek a korok és zenék. Egymást söprik le a színről a koreográfiák. Mértanilag pontos szerkesztésű előadás, hihetetlen nagyszabásúan mozgat tömegeket együtt és egymás ellenében. Harc folyik, de vér nem. A felek a mozgássíkjaikban és a zenékben ütköznek össze. Míg nem az egyik lesöpri a másikat. Rövid időre vagy véglegesen? Állandó a pulzálás, a küzdelem a hallgatókért. „*Van hallgatód? Nincsen?*” Pontos, egymásra figyelő közös játékot látunk, a tömegből mégis mindenki egyenként kiragyog.

A *Női vonal – nincs semmi, folyton újra más van* című fiktív pszichodráma a Pesti Barnabás Gimnázium PBG 12 nevű csoportja játssza. Az előadás szövegét Perényi Balázs rendezőtanár Jobbágy Kata, az előadás dramaturgja segítségével állította össze, és szerkesztette darabbá kortárs (főleg magyar) női szerzők versei és novellái alapján. Egy pszichodráma csoport foglalkozásán vagyunk, nézők és játszók egyaránt. Egy nagy körben ülünk egy kivilágított teremben, és aktív vagy passzív félként veszünk részt a foglalkozáson. A terápián olyan nők ülnek, akik nem tudnak váltani, képtelenek elszakadni a pasijaiktól, inkább túrik a megaláztatást, sírnak, könnyörögnek, virslit főznek, de az istennek sem vágják be az ajtót, bármi történik is, ragaszkodnak a biztos rosszhoz. Az előadás egyetlen hímnemű szereplője az orvos, aki szituációs játékokkal próbálja edzeni a lányokat a szakításra, és kinkeservvel ügyeskedik, hogy kicsikarja belőlük a „nem”, vagy a „vége” szót. A foglalkozásra járó lányok közül azonban senki sem képes erre. Még akkor sem, amikor felfedezik az orvoson az agresszív, hatalmaskodó férfi sztereotip vonásait – azokat, amikkel párjuk annyira kínozza őket. Közös erővel ellene fordulnak ugyan, de nem jutnak el a határozott cselekvésig. Üdítő szímfolt a csoportban az odakeveredett feleség, aki azzal tiltakozik, amikor az orvos őt próbálja szakításra bírni, hogy hiszen ő házas. Később beavat minket családi élete néhány kulisszatitkába is. Megtudhatjuk, hogy féltékeny férjére, amiért az a lánya cipőjét befűzi, vele azonban soha sem tett ilyet, és hogy milyen mélyenszántó filozofikus vitát és vére menő veszekedést válthat ki a só az ebédlőasztalnál.

Az alapvetően realista hitelességre építő előadást szürreális keret szegélyezi, ahol a nők mint a megbélyegzettséget, kiszolgáltatottságot, „édességet” meg-

testesítő nyuszik jelennek meg. Az első jelenetben egy férfi érkezik a rendelőbe répacsokkal, az előadás végén pedig a lányok megmutatják nyuszifarkincájukat, és így vonulnak ki a záródalt énekelve a teremből. Külön erénye a produkciónak, hogy benne az előadáshoz írt eredeti dalok hangzanak el.

Női sorsokat mutat meg a Hetényi Gimnázium *Üveggolyók a sötétben* című előadása is. A Nőrültek csoport Éles Eszter irányítása alatt lírai színházi eszközökkel dolgozik. A sötétből válik ki a hat női alak, akik felváltva mesélnek az életükről. Tapintható a férfi hiánya. Üveggolyók, bundák, apró finom események teremtik meg az előadás kissé érzélgős, kamaszosan bájos hangulatát. A tizenéves lányok játékában hátborzongatóan csillannak meg a leendő nők: anyatigrisek, otthagyt feleségek, halálra váró öregasszonyok. És érezzük, hogy azok a felnőtt nők is (nem a szerepek, amiket játszanak, hanem a nők, akikké érnek majd ezek a lányok) magukban fogják hordani ezeket a gyönyörű kamaszokat.

Női vonal, Budapest, KIMI – PBG 12. – Fotó: Rendek Balázs

Különleges szímfoltja a fesztiválnak a főiak *A gagy* *bosszúja* című előadása Kis Tibor rendezésében. Kommersz kultúránk változatos elemeiből építkező produkciót láthatunk, amely a *Harry Potter*re és a *Gyűrűk urára* hajazó poénerdők, valamint a Bëlgára (itt derült ki számomra, hogy öreg vagyok, mert „a belga” nekem még kultikus együttes, és nem kommersz gagy – szomorú tapasztalat) és más ismert dallamokra való táncbetétek sűrűjében tisztességesen elmesél egy népmesei történetet (Weöres Sándor nyomán). Csalóka Péternek itt a játszó kreativitása és természetessége által mégis emberivé és személyessé formált műanyag médiavilágon kell átvágnia, és megküzdeni a falu bírójával, hogy győzedelmeskedhessen. A rikító és vidám előadásban szinte mindent a szereplők jelenítenek meg, önmagukból teremtvé meg a fazekat és az erdőt, ellenpontot képezve ezzel az általuk megrajzolt eszközöktől és effektusoktól hemzsegő világnak. Igazi diákszínjátékos, eleven, élvezetes közös játékot láthattunk, azt a fajtát, amire a profi színház és a felnőtt játék képtelen.

A kamaszok problémáival foglalkozik a *Bolyongók*. A Szivárvány Színpad tagjai saját szövegüket vitték színre Almássy Bettina rendező segítségével. Egy kamaszkori szerelem profin megoldott történetét láthattuk. Az események egy általános iskolás osztálytalálkozón történnek, azaz csak az események kifutása. Az előadás flash-backes technikát használ: a szereplők pletykálnak, visszaemlékeznek, és ezek a jelenetek az állóképpé merevedett csoportokból kiválva elevenednek meg a színen. A szerteágazó sztori számai persze egyfelé mutatnak, hiszen ki mással is lehetne boldog KH, mint Rózsával, az egyetlen lánnyal, aki meglátja a rajzon az óriáskígyót, aki lenyelt egy elefántot. Erős színészi jelenléteket és szép pillanatokat láttunk.

Komoly, felnőttes előadást hozott létre a Vörösmarty Gimnázium tizenkettedikeseivel Papp Dániel Molière *Mizantrópjából*. A darab súlyos, nagy szerepekből áll, amiket igen jól oldanak meg a játszó. Humoros, erős, étellel teli előadás. A legsikerültebb részei a klipszerű, gyorsított jelenetek. Például, amikor a szereplők egy sorban állnak, mindnyájan egy-egy ugyanolyan bulvármagazinba mélyedve, és majd megpukkadnak a röhögéstől. A később érkező Alceste előtt azonban megpróbálják visszafojtani a nevetésüket. (Nyilván róla szól a cikk.) Alceste elhalad a sor előtt, össze-vissza forgatja a fejét, és mindig csak azok ajkán villan föl a kárörvendő mosoly, akik éppen a háta mögött vannak; mint a megdöntött dominó, úgy cikázik a háta mögött ide-oda a nevetés.

Két táncelőadás indult művészeti kategóriában a dombóvári fesztiválon. A *Hirtelen felindulásból* Lukács László rendezésében a *Rómeó és Júlia*-történetet dolgozza föl.

Hirtelen felindulásból, Budakeszi, Verkli – Fotó: Rendek Balázs

Hirtelen felindulásból, Budakeszi, Verkli – Fotó: Rendek Balázs

Az előadásban elhangzanak szövegrészetek, de leg-erősebb eszköze a mozgás marad. A *Verkli* csoport társulatként működik, így a fesztivál korosztályából alulról is, felülről is kilógó játszókat is láthattunk a színen, az előadás ennek ellenére egységes. Csodálatos közös játék helyenként igazán profi táncosokkal.

A *Tánc-ok* etűdökből áll össze (koreográfus Demarcsek Zsuzsa). Központi összetartó motívuma, mint a fesztivál annyi más előadásának is, a szerelem. Komoly, keserű, tragikus és szórakoztató, parodisztikus részek váltják egymást. A legszemlésebb az utolsó etűd, amelyben egy fiú és egy lány félénk közeledését láthatjuk. Az ütemet adó verklizenére lassan, megrajzolt mozdulatokkal bújnak elő a takarásból a szereplők. A figurák karikírozva, egy-egy elnagyolt mozgássorral vannak jellemezve. Bonyodalmat okoz a féltékeny barát, a buszsofőr, az esernyős nő és még sokan mások, míg végül a fiú és a lány egymás mellé kerülnek. Találkozásuk mégsem történik meg teljesen. Aztán hirtelen elfogy az idő (mintha az egész csak elképzelték volna, amikor négy széknyi távolságra ültek egymástól egy parkban füttyörészve, olvasgatva, egymást lesve). Mintha az egész meg sem történt volna, visszafelé is eltáncolják halálpontosan a koreográfiát, mintha az életet, mint egy filmet, ide-oda lassítva-gyorsítva lehetne tekergetni, és mire a mozgássor elfogy, a szereplők eltűnnek a takarásban.

Ilyen cseresznyepaprikák lógtak a dombóvári koszorún: erősek, érettek, fényesek összekapaszkodva.

Sebők Borbála

Ki az a tizenéves lány/fiú, aki én vagyok?

Huszonhárom előadás három nap alatt. És ez csak a „krémje” az ország minden tájáról az ODE szervezte találkozóra benevezett, összesen ki tudja hány diákszínházi előadásnak, és ki tudja, még hány csoport dolgozik az iskolájában anélkül, hogy munkáját az intézményen kívül versenyeztetné, szemléltetné. Huszonhárom előadás került be tehát az Országos Diákszínházi Fesztivál döntőjébe, és már csak e szűk keretmetszetet megismerve is kiszakad az emberből az örömteli sóhaj: mennyire remek, hogy a színházati színjátékot a tizenévesek is ennyire sokan szeretik, és veszik komolyan.

Megerősítést nyert számomra néhány eddig is jól ismert tény, amelyek közhelyeknek tűnnek, most mégis hűsbavágóan fontos dolgokat mondtak el: tizenhat évesen a fiúkat és a lányokat is a szex és a szerelem foglalkoztatja leginkább, kit előbbi, kit utóbbi erősebben (távol álljon tőlem, hogy feltétlenül a dolog ismeretlenségével vagy titokzatosságával magyarázzam ezt). Nyilván ez eddig is így volt a mindenkori tizenévesekkel, inkább az a szembeszökő, hogy most mennyire őszintén – és az esetek többségében ízlésesen – ábrázolták a csoportok akár a témával kapcsolatos kétségeiket is a színpadon. Mint ahogyan az is látni való volt, hogy a személyiségformálódás, felnőtté válás és a nemi szerepekben való magukra találás is irányadó volt a „gyerekek” számára darabjuk témaválasztásakor.

Psyché, Kecskemét, KJG „Déliab” – Fotó: Rende Balázs

Hogy mindjárt az egyik szívmengető példával kezdem, a kecskeméti Katona József Gimnázium Délibáb csoportja Weöres Sándor *Psychéjét* vitte színpadra. Nyolc lány és egy fiú a szinte üres színpadon. Szerkesztett műsor? Annál sokkal több. A szövegen végzett dramaturgiai munka is átgondoltságról árulkodik, de ugyanígy hozzájárul a sikerhez az előadásmód: a csoport remekül visszaadta – dalokkal és táncokkal tűzdelt formában – a szövegben rejlő csintalan pajkosságot, s pirulás nélkül mondták el a néhol erőteljesen erotikus szövegeket. Kiváló ötlet a kendők használata: minden lánynak tartozik egy-egy kendő, amely legtávolabb akkor kerül eredeti funkciójától, mikor az egyetlen játszó fiú mindegyikből hajtogat egy-egy „csecsemőt”; honnan máshonnan is érkezne a gyermek, mint a fiútól...

Ez az előadás jó apropó arra is, hogy észrevegyük, nagyobb számban vannak a színház kedvű lányok, mint a fiúk. Ezt az „aránytalanságot” oldotta föl témaválasztásával az *Ágnes asszony* és a *Holtodiglan* című produkció is. A budapesti Városmajori Gimnázium lánycsoportja Arany János balladáját táncszínházi formában dolgozta fel. A frissen alakult csoport munkája arról árulkodik, hogy jó arányérzékkel,

biztos lépésekkel haladnak a színjáték nyelvének tanulásában, s legközelebbi produkciójukban talán már több eszközt vetnek majd be. A gödöllői Konnektor Színjátszó Csoport *Holtodiglanja* pedig egy megrázó témához nyúlt: előadásukban egy falu nőtagjait próbálják megérteni, akik sorra mérgezik meg férjeiket. A témát a közelmúltban egy dokumentumfilm is feldolgozta. Valóban megrázó szembesülni nőként a ténynyel: hová fajulhat a férfiakkal való elégedetlenkedésünk. Az előadás színpadképében adta meg a legszébb választ a felvetett kérdésre: egy kifeszített vászon segítségével teljesen kettéválasztotta a férfiak és a nők világát, így a fiúkat csupán hátulról megvilágítva, árnyképeként láthattuk.

Példamutató őszinteség és rendkívüli lényeglátás jellemezte a fiúmagány témáját feldolgozó pápai csoport előadását, a *Gyurmát*. A kortárs orosz szerző, Vaszilij Szigarjev darabja egy kamasz fiú kegyetlen hétköznapijait mutatja be. A Szeleburdiák Színpad tagjai – nevükkel ellentétben – szívbemarkoló hűséggel ábrázolták a darab szegényes, ellenséges, durva világát. Előadásukban a történet magjáig jutottak el, s formailag is a legmegfelelőbb módon ábrázolták e szikárságot: csupán négy hokedli és két pad segítségével vitték színre a 14 éves Makszim történetét. Az előadás számos erénye között az egyik legfontosabb, hogy megkérdőjelezhetetlen a diákok színpad jelenléte: miközben rengeteg színész van folyamatosan a színpadon, a jelenetben éppen nem szereplők a kétoldalt elhelyezett padokon ülnek, mindvégig feszülten figyelve a zajló eseményeket.

A történetválasztás természetesen mindannyiszor meghatározza a feldolgozási módot is. Amikor diákok keresnek maguknak történetet, sokszor előfordul, a fesztiválon is volt rá példa bőven, hogy megírják a saját történetüket, új szöveg készül. Ez természetes is, hiszen az új, a csoportra írt történet kecsgetet inkább azzal, hogy az a sajátjuk lesz. A személyesség pedig valóban elsődleges kérdés a diákok színjátszásakor. Saját szöveggel érkezett a már említett *Holtodiglan*, de a dombóvári *Stopper*, a kecskeméti *Buborék*, és a pécsi *La Fête* produkció is. Sajnos a kecskeméti előadásából éppen a személyesség hiányzott, az általuk írt és előadott történet rendkívül kevésbé szólt magukról az alkotókról.

A „hazai pályán” fellépő Galéria Csoport *Stopper* című produkciójának központi, szervező eleme az idő, az idő múlása volt. Útós hangszerek segítségével jelenítették meg az idő ketyegését, ami érdekes akusztikát kölcsönzött az előadásnak. Produkciójuk annak is nagyszerű példája volt, hogyan lehet a színjáték segítségével a gyerekekből csapatot kovácsolni. A titokzatos című *La Fête* az iskolai élet túléléséről, a bukás elkerüléséről szólt, ami kissé sovány anyagnak tűnt a fesztivál más produkcióihoz képest, az iskola saját keretein belül azonban valószínűleg sikeres előadás lehetett.

Másik módszer lehet egy nem színpadra szánt szöveg (líra vagy próza) színpadra alkalmazása, dramatizálása. Ezt az utat választotta (a Psychén és az Ágnes asszonyon kívül) többek között a debreceni Főnix Diákszínpad. *Születés és katasztrófa* című előadásuk Roald Dahl azonos című novelláját dolgozta fel, melyet szórakoztató rémtörténetnek szoktak titulálni: egy házaspár hosszas küzdelmet folytat, hogy újszülött gyermekeik pár nappal többet érjenek meg, végül az első életben maradt kisfiú Adolf Hitler. A produkció nagy erénye rendkívüli atmoszférateremtő ereje. Nagyon kicsi, intim, háromszög alakú színtér, amelynek főleg három sarkában zajlik a játék. Erénye egyben hátránya is, a nézőket ebben a formában nem lehet úgy elhelyezni, hogy mindent láthassanak az előadásból. Az egy csattanóra épülő novella megjelenítése inkább képileg sikerült jól, mint szövegében.

A mesék dramatizálása sokkal fiatalabb korcsoportnál jellemző, s már ez a tény is bizsergető feszültséget okozott a kecskeméti kamaszok *Fehérlófia* előadásának megtekintésekor. A Katonások nevű formációban a fiúk a Psychében is játszó lányokkal egészültek ki, ám a másik előadás ellenpontjaként itt a férfivá válás fogalmazódott meg, a főszereplők is a fiúk voltak. A modern Fehérlófia-történetben Vasgyúró, Fanyűvő és társai kocsmai vagánykodók, akiket a harc és a lányok emberré faragnak. Kimagasló, ötletes színészi játékot láttunk egy-egy fiútól.

Bár a szövegírásnak kis szerep jut drámai szövegek színrevitelekor, annál nagyobb a dramaturgiának: egy óránál rövidebb, „diákszínpad” hosszúságú történetet kell faragni belőlük. Szintén nem elhanyagolható kérdés, hogy miért éppen az adott színdarabot játsszák el. Fentebb már emlegettem a *Gyurmát*, ahol megkérdőjelezhetetlen a választás helyessége és illősége. Úgyszintén kétségtelenül jó döntés volt a három tehetséges szegedi fiatalnak *Stílusgyakorlatokat* játszani. A Zseb Színház jó humorú, önfeledt kikapcsolódást nyújtó produkciója arról árulkodott, hogy e három diákról szólva valóban érdemes stílusbravúrról beszélni. Kevésbé jó választás volt a budapesti Berda Színpad *Klikk* című előadása, vagy a győri Arrabona Diákszínpad *Revizora*. S bár ez utóbbi produkció határozottan törekedett sajátos stílusjegyek kialakítására, a történeteket mégsem sikerült személyessé tenni, így nem árultak el sokat a csoportokról.

A Szentivánéji álom bohó szerelemfelfogásából kiindult *Holdkórosok* című előadásban Pest megyei diákok játszottak együtt alkalmilag; egy táborban hozta össze őket a sors. És bár a produkció maga is oly bohó és kelekótya volt, mint Pukk, a játék öröme, és a játszótársak iránti nyitottság feledtette az összeszo-

kott csapatokkal szembeni hiányosságokat. Remek gondolat, hogy a mindent összekutyuló varázsszert itt napszemüvegek helyettesítették: akinek a szeme elé napszemüveget tettek, többé nem a valóságot látta.

Közellenség, Pécs, Ensemble – Fotó: Rende Balázs

A pécsi Ensemble társulat előadása, a *Közellenség* mintha nem is diákszínházi előadás lett volna, sokkal inkább egy működő alternatív társulat munkájának tűnt. Anélkül, hogy szembeállítanám a produkciót a mezőnyel, kívülállónak éreztem. A Kohlhaas Mihály történetét a lovak szempontjából feldolgozó Tasnádi-dráma teljes színházi apparátussal dolgozó, profi előadás.

Kudella Magdolna

Megrajzolni egy női vonalat

A Pesti Barnabás Gimnázium PBG 12 nevű csoportja a Női vonal – nincs semmi, folyton újra más van című fik-tív pszichodramával három díjat nyert az Országos Diákszínházi Találkozón, Dombóváron. Ezüst minősítést művészeti kategóriában, dramaturgiai különdíjat – és a legkevésbé macerás előadás díját a művelődési ház technikusaitól. A Női vonal teremfényben megy, a játékosok egy körben ülnek a nézőkkel, egy pszichodráma csoportfoglalkozás résztvevőiként. Perényi Balázssal, az előadás rendezőtanárával beszéltem.

– *Hogyan találtátok ezt a témát?*

– Tavaly egy groteszk, stilizált, diákszínházi együttes játékot csináltunk, és most eggyel tovább akartunk lépni. Olyan előadásban gondolkodtunk, ahol ugyanúgy lehetőségük van megkeresni magukat, de mégis szerepből kell hitelesen megszólalniuk, a

külső szöveg belülről tud kerülni. Ez volt az elsődleges szempont. És ehhez jött a női irodalom.

Visszahívtam asszisztensnek egy tavaly végzett diákot, Jobbágy Katát, akit nagyon tehetségesnek tartok, és tudtam róla, hogy rengeteg úgynevezett női irodalmat olvas. Nekem meg volt egy ilyen heppem, hogy meg kellene ismerkedni ezekkel a szövegekkel.